

Fyri trimum mánaðum síðani vóru Napoleon, Nina og lítla Yana ein púra vanlig familja. Tey vóru júst flutt heim til Føroya og høvdu keypt hús – og tey gleddu seg at festa røtur í Vági. Men tann 23. oktober broyttist alt eftir fáum tímum. Tá varð staðfest, at lítla Yana hevði krabbamein í mergi og blóði

MYND: PRIVAT

► staðfest hjá umleið einum til tveimum børnum annað hvørt ár. Umleið annað hvørt av hesum børnunum fáa diagnosuna »leukæmi«. Talið av børnum, sum í Føroyum fáa leukæmi, er sostatt 0.5 árliga. Viðgerðin er sterkt kemoterapi í langa tíð, og øll føroysk børn verða send niður til viðgerðina.

Í Danmark fáa umleið 50 børn diagnosuna ALL árliga, og Danmark er sera frammaliga, tá um gransking og viðgerð til krabbasjúk børn ræður.

Viðgerðin hjálpir, hóast hjáárin

Eingin ábending er um, hví summi børn fáa leukæmi, og Napoleon og Nina hava heldur onga frágreiðing fingið um, hví sjúkan skuldi raka júst Yanu. Men vánirnar eru góðar.

– Sjúklingarnir verða býttir í triggjar bólkar: »standard«, »medium« og »high risk«. Yana er tibetur í bólkinum, sum eitur »standard«, og tað merkir, at hon hevur góðar móguleikar at koma seg. Vit hava fingið at vita, at 80-90% av øllum børnunum í hennara bólki koma seg eftir viðgerðina, greiðir Napoleon frá.

Fyrstu dagarnar á Ríkissjúkrahúsinum skuldi Yana ígjøgnum óteljandi kanningar, har tey serliga kannaðu blóðið og mergin.

– Hetta var gjørt fyri at finna útav, hvussu viðgerðin skuldi skipast. Síðani varð hon sett í eina aggressiva viðgerð við ymsum sløgum av kemo. Fyrsta mánaðin fekk hon kemo einaferð um vikuna, men nú er tað umleið triðju hvørja viku.

– Eftir fyrsta mánaðin fingi vit at vita, at hon tók væl ímóti viðgerðini, og at allar krabbakynurnar vóru deyðar.

Men hon skal allíkavæl hava viðgerð í hálvtriðja ár afturat, fyri at tryggja, at hon er ordiliga frísk. Vit eru eisini ávarað um, at stórir vandi er fyri afturstigum, og at krabbin kann koma aftur hesi árin, inntil viðgerðin er púra liðug, vísir Napoleon á.

Hóast læknarnir hava staðfest, at kemoviðgerðin drepur krabbakynurnar, og at viðgerðin sostatt virkar, sum ætlað, hevur Yana verið sjúk av nógvu hjáárinunum, sum standast av tí eina slagnum av kemo.

– Vit hava stórt sæð verið á sjúkrahúsinum, síðani vit komu niður. Vit hava skilt á lagnum, at vit við tíðini sleppa út av sjúkrahúsinum ímillum viðgerðirnar, men tað eru vit næstan ikki sloppin enn, tí Yana hevur verið sjúk, og tá sleppa vit ongan veg.

– Hon hevur havt fepur, og í lötuni er hon ússalig, tí hon hevur fingið bruna í brisið. Nú fær hon antibiotika og morfin fyri tað. Hon hevur nakað av pínu og sjevur fyri tað mesta. Tey taka blóðroyndir av henni fyra ferðir um døgnið, sigur Napoleon hugtungur.

– Men tey hava sagt okkum, at tað er vanligt at børnini fáa nógva hjáárin, tí kemo er so hart fyri kroppin. Tey hava eisini greitt okkum frá, at tað er serliga hart í fyrstuni, tí tey byrja við sera sterkum kemo, men seinni verður tað veikari.

Eitt annað hjáárin, sum ofta verður tengt at kemoviðgerð, er, at hárið dettur av.

– Í fyrstuni misti hon nakað av hári, men nú er tað steðgað. So hon er ikki blivin púra skallut, hóast hárið er blivið øgiliga tunt. Vit vita ikki, um tað man fara at detta heilt av.

Vóru júst flutt heim

Napoleon og Nina Vestergaard vóru annars júst flutt aftur til Vágs at búgva – bert ein mánað frammanundan, at lítla Yana bleiv sjúk. Tey høvdu búð í Teiland, síðani tey giftust í 2009, men keyptu hús í Vági í september í ár og skuldu nú festa búgv í heimbygdini hjá Napoleon.

– Men vit náddu ongantið at flyta inn. Vit keyptu húsini, seinast eg var heima – bert tveir dagar áðrenn eg fór avstað aftur – og vit náddu bara at flyta nøkur ting inn. Vit skuldu flyta inn av álvara, tá eg kom heim aftur. Nú verður tað so ikki fyrr enn um hálvtriðja ár, staðfestir hann.

Napoleon og Nina hava einki fingið at vita um, nær tey kunnu sleppa heimaftur til Føroya at vitja. Men tey vita, at viðgerðin tekur 2,5 ár – og tað er, um alt gongur væl. Í lötuni bíða tey eftir at fáa eina íbúð á sjúklingahotellinum, og komandi árin verður tað heim teirra.

– Síðani vit komu niður, hava vit stórt sæð bara verið á sjúkrahúsinum. Vit hava eina stovu fyri okkum sjálvi, og eg sovi á bóli á gólvinum. Nina er við barn – hon er sett at eiga 16. februar – so hon hevur stóran bók nú og er rættiliga besverað, so tað er gott, at vit bæði kunnu vera um Yanu.

– Vit hava onga familju her í Keypmannahavn, men foreldrini hjá mær eru niðri í lötuni, tí pápi mín eisini er í viðgerð fyri krabbamein her á Ríkissjúkrahúsinum. Tá hann vónandi hevur fingið tað betri, vera tey verandi her hjá okkum – í øllum førum inntil Nina hevur átt, greiðir Napoleon frá.

Hjúnini hava ikki fingið hjálp ella tilboð um at tosa við nakran ráðgeva ella sálarfrøðing. Tey tosa nógva við læknar

og sjúkrasysstrar, sum eru vinarlig og skiljandi. Og tey hava tosað nógva við eitt annað føroyskt par har á deildini, hvørs dóttur hevur verið sjúk av blóðkrabba, men nú er vorðin frísk. Eisini er ein bólkur á Facebook fyri foreldur, sum hava børn við leukæmi, og har hava tey leitað sær góð ráð frá hinum foreldrunum.

– Tað er ótrúliga gott at hava onkran at tosa við, sum kennir til støðuna, staðfestir hann.

Eingin jólahýrur

Fyri tey flestu er henda ársins tíð merkt av jólahugna og -stákan. Men fyri familjuna Vestergaard, sum í lötuni er á semi-intensivu barnadeildini á Ríkissjúkrahúsinum, fylla jólini ikki nógva.

– Tað hevur verið svingandi, hvussu Yana hevur havt tað, orsakað av nógvu hjáárinunum. Fyri tíðina er dagurin fullur av kanningum, blóðroyndum og læknavitjanum. Tað fyllir alt.

Napoleon heldur ikki, at lítla diddan heilt skilir, hvat tað er, sum hendir, og hví tey nú skulu vera á sjúkrahúsinum allatíðina. Hon er bert tvey ára gomul, og dugir ikki ordiliga at tosa enn, so tað er torført at vita, júst hvussu nógva hon skilir.

– Vit ganga bara her á hospitalinum og mala og hava ikki verið nakrastaðni úti. Vónandi fáa vit íbúðina fyri jól, og vónandi fær Yana tað betri, so vit kunnu sleppa eitt sindur út av sjúkrahúsinum, heldur Napoleon og leggur afturat,

– Eg veit ikki. Dagarnir ganga bara, og vit hopa og bíða. Tað er ikki so nógva annað at gera.